

2

3

4

2 SUSE WEBER: Ovol, 1999, inštalácia na stene (600 cm červenej stúby, 400 cm kovových reťazí, zlatá šnúra, 26 medailí, 54 závesných háčikov), 250 x 300 cm, majetok Galerie Barbara Weiss, Berlín, foto: archív autorky

3 HENRIKE NAUMANN: Príbeh trojuholníkov, 2012, dvojkanaľová videoinštalácia s dobovým spádovým nábytkom, 15,24 min., majetok autorky, foto: archív autorky

4 IVANA ŠÁTEKOVÁ: Čo by bolo, keby...?, 2018, detail, inštalácia (kreby na stene, doznaníky), variabilné rozmery, majetok autorky, foto: archív autorky

5

6

5 NASAN TUR: Kde bolo, tam bolo, 2011, pohľad na inštaláciu v Istanbul Modern - Museum of Modern Art (2013), variabilné rozmery, majetok Nasan Tur, Blain/Southern London-Berlin a Deweer Gallery Oregon, foto: Nasan Tur

6 ULF AMINDE: Európa, 2012, HD photoarchív video so zvukom, 17:05 min., majetok Galerie Inija Wagner, Berlín, foto: archív autora

KHB
Kunsthalle
Bratislava

OTVORENÉ
Pon: 12:00 – 19:00 hod.
Úto: zatvorené
Str: 13:00 – 20:00 hod.
Štv – Ned: 12:00 – 19:00 hod.

Vstup voľný

Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, 811 06 Bratislava
Slovenská republika
www.kunsthallebratislava.sk

S finančnou podporou

Partner osvetlenia fasády

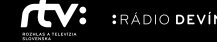
Spoluorganizátor

Partner výstavy

Mediálni partneri

BRATISLAVA 24

RTV

Poverená riaditeľka KHB: Nina Vrbánová
Texty: Lenka Kukurová, Omar Mirza
Edičné aktivity: Katarína Trnovská
Grafický dizajn a layout: Eva Šimovičová, Jakub Tóth
Produkcia a inštalácia: Magdaléna Fábryová, Marcel Malíš, Roman Bicek, Pavel Kapustinec, Ján Kekeli, Tomáš Kmeť, Ďádam Korcsmáros, Rastislav Paulovič, Andrej Remeník, Branislav Višpel, Gabriela Zigová
Vzdelávacie programy: Daniela Čarná, Lucia Kotvanová
Sprievodné programy: Darina Šabová
Médiá a PR: Katarína Kručay Hornáková
Administrácia: Jana Babušiaková

ADLER & TAUBEN

OTVORENIE
16. august 2018 od 18:00 do 20:00 hod.

TRVANIE VÝSTAVY
17. august – 28. október 2018

KHB
Kunsthalle
Bratislava

Мы (все) одно
Ми смо (Сви скупа) једно
stanoവിഷ്ഠവo
stanovništvo
My (wszyscy)
jesteśmy ludem
EM (HEMU) GEL IN
Biz (hepimiz) halkız

نحن (جميعنا) اثنى
Ние (всички) сме
HACELEHNETO
DAS VOLK
Wir (alle) sind
We (all) are the people
لا (همنا) متساوية
NOUS (TOUS)
SOMMES LE PEUPLE

1 HANS HAACKE: My (všetci) sme národ, 2003/2017, inštalácia na fasáde budovy Kunsthalle Bratislava, 230 x 345 cm, majetok autora, foto: archív autora

Orly & holubice

Kurátori výstavy: Lenka Kukurová a Omar Mirza

Podľa Homera Simpsona je príčinou a zároveň riešením všetkých životných problémov alkohol. To isté by sme mohli povedať o komunikácii. Pomocou nej dokážeme konflikty riešiť, no jej zlyhanie spôsobuje väčšinu nedorozume- ní. Národná alebo miestna kultúra nevzniká dominanciou, ale je založená na vzájomnom ovplyvňovaní, vstrebávaní, selektovaní a vysielaní – teda na fun- gujúcej komunikácii. Komunikácia medzi rôznymi kultúrami je hlavnou myš- lienkou výstavy *Orly & holubice*, ktorá prezentuje diela súčasných slovenských a nemeckých umelcov a umelkýň.

Kultúrna výmena býva oslavovaná i zatracovaná. Narážajú tu na seba predstavy o čistote národnej identity s diskusiou o pozitívach a negatívach multikultúrneho miešania. Táto vyhrotená debata je prítomná rovnako v Nemecku, ktoré má dlhoročnú skúsenosť so spoložitím rozličných kultúr, ako aj na Slovensku, kde je táto téma pomerne nová. Je však populárna ilúzia o vyspelejšom Západe a nezrelých mladých demokraciách Východu ešte stále aktuálna? Kto ovplyvňuje koho? Všetci sme súčasťou diskusie, ktorá hľadá odpovede na podobné otázky. Aj súčasné umenie vie byť prostriedkom medzi- kultúrnej komunikácie – nie stretu, ale stretnutia kultúr.

Téma kultúrnej výmeny so sebou prináša aj komplikované otázky národnej identity a vlastenectva. Aká je podoba národnej identity v súčasnosti? Ako na ňu vplývajú rôzne symboly? Dokážeme sa pozitívne identifikovať s národom bez nacionalistických a xenofóbnych nánosov? Je v dnešných časoch globali- zovanej ekonomiky a migrácie ešte vôbec potrebné škatulkovanie ľudí podľa národnej príslušnosti? Súčasné vizuálne umenie môže na tieto neľahké otázky reagovať s nadhľadom a humorom, hravou a otvorenou formou. Snahou vý- stavy je poskytnúť priestor slobodnému vnímaniu tejto problematiky.

Názov výstavy *Orly & holubice* je inšpirovaný vplyvom týchto operencov na tvorbu národných symbolov. Personifikácii slovenského národa raz príde vhod holubičia zmierlivosť a krotkosť, inokedy majestátnosť a dravosť orla. V ne- meckom prostredí bola historicky dôležitým a, žiaľ, i zneužitým heraldickým symbolom orlica, ktorá je dodnes štátnym znakom Nemeckej spolkovej repub- liky. Národná a štátna symbolika vždy vzniká v konkrétnom čase a priestore a jej význam nie je nemenný. Rovnaké symboly môžu byť v rozličných súvis- lostiach vnímané ako kladné, neutrálné či záporné. Dokážu spájať aj rozdeľo- vať, môžu spôsobiť rôzne dezinterpretácie.

Na fasáde budovy Kunsthalle Bratislava je na transparentoch umiestnený nápis „My (všetci) sme národ“. Nápis je v dvanástich jazykoch súvisiacich s návštevníkmi výstavy *documenta 14* (2017) v Kasseli a migrantmi prichádzajúcimi do Nemecka. Hans Haacke sa týmto sloganom dotýka témy národa, ktorá bola v dejinách a je aj v súčasnosti príčinou mnohých kontroverzií a kon- fliktov. Národ môže byť definovaný mnohoročne: jazykom, etnikom, spoloč- nými dejinami, príslušnosťou k štátu, územnému celku, atď. Tento premenlivý koncept má za následok rozdelenie na „my“ a „oni“. Haacke jednoduchým vsunutím slova „všetci“ zmenil vyhlásenie, ktoré rozdeľuje, na vyhlásenie, ktoré spája.

Výstava dáva návštevníkom možnosť prísť k problematike symbolov hravo a kreatívne namiesto nekritického preberania zakonzervovaných výz- namov. Tento prístup prezentuje videoinštalácia Erika Sikoru, ktorý sa pokúša redefinovať imidž Slovenska. Autorov svojský absurdný humor je paródiou na marketingové stratégie, ktoré sa snažia predáť abstraktné kultúrne hodnoty – či už vo forme gýčových suvenírov, alebo umelo konštruovaných národných mýtov. Toto dielo zároveň otvára veľmi dôležitú otázku pozitívnej národnej či regionálnej sebaidentifikácie.

Tému vlajok ako štátnych symbolov spracúvajú Anna Witt a Nasan Tur. Witt skúma vzťah k vlajkám medzi dovolenkármi, ktorých zapája do nevinné hry na preťahovanie sa o tento predmet – pre niekoho kus látky, pre iného nedotknuteľný symbol štátnosti. Tur si v zdanlivo abstraktnej monumentálnej inštalácii z vlajok už neexistujúcich štátov kladie otázku, čo nastáva po zániku štátnych celkov a ako táto situácia vplyva na tvorbu novej symboliky.

1 ANNA TRETTER: Na ceste – Malé domčeky autobusových zastávok, 2004/2018, inštalácia (digitálna prezentácia fotografií a kresba na stene), variabilné rozmery, majetok autorky, foto: archív autorky

2 DÁVID DEMJANOVIČ, JARMILA MITRÍKOVÁ: Sláva automobilovému priemys- lu!, 2018, detail, pyrografia na preglejke kolorovaná lazúrami na drevo, 240 x 510 cm, majetok autorov, foto: archív autorov

3 TOMÁŠ DŽADOŇ: Tradičný karavan, 2006/2017, objekt, 640 x 217 x 253 cm, majetok autora, foto: Veronika Ruppert

„Aj súčasné umenie vie byť prostriedkom medzikultúrnej komunikácie – nie stretu, ale stretnutia kultúr.“

Uli Westphal pracuje s historicky zaťaženým symbolom orla/orlice. V jeho videu sa vo veľmi rýchлом slede objavujú obrysy heraldických orlov. Westphal tento komplikovaný symbol zbavuje ideologických nánosov a upriamuje našu pozornosť na tekutosť tvarov a významov a ich neustálu transmutáciu. Suse Weber tematizuje zjednotenie Východného a Západného Nemecka. Jej orlica vytvorená zo stuh, reťazí a športových medailí pochádzajúcich z bývalej NDR má hlavu otočenú doľava, čiže na východ – opačne ako v dnešnom štátnom znaku NSR, v ktorom orlica „vzhlíada“ k Západu.

V monumentálnom diele Moniky a Bohuša Kubinských s názvom *Sloven- ský vesmírny program*, ktoré vzniklo priamo pre výstavu, je nositeľom významov holubičia. Nie je tu však podľa očakávaní spájaná s proklamovanou slovenskou mierumilovnou povahou, ale s holubníkom ako symbolom chaosu. Multime- diálna inštalácia zároveň ironicky poukazuje na túžbu Slovákov konkurovať technicky vyspelejšim krajinám, pričom ich snahy si musia kvôli podfinanco- vanému školstvu a výskumu často vystačiť s riešeniami na úrovni domáceho majstrovania.

Ludová kultúra je námetom diela Tomáša Džadoňa. Obytný prives pre- tvoril na tradičnú slovenskú drevenicu s dokonalou ilúziou folklórnej izby, do ktorej môžu návštevníci vstúpiť. Dielo odkazuje na klamlivosť kultúrnej iden- tifikácie založenej na dávno neexistujúcej realite, no zároveň sa snaží nájsť nový význam a využitie historických odkazov. Folklórne prvky sa objavujú aj v novovytvorenom veľkoformátovom obraze Jarmily Mitříkovej a Dávida Demjanoviča. Vidíme tu alegorickú procesiu oslavujúcu nemeckú automobil- ku Volkswagen, ktorá patrí k najväčším zamestnávateľom na Slovensku. Motív, ktorý je zároveň komický i zvláštne znepokojujúci, v sebe nesie otázky týkajúce sa národných tém v globalizovanej kapitalistickej spoločnosti.

Na obdobie spoločenskej transformácie v 90. rokoch 20. storočia, kto- rá do značnej miery určila súčasnú podobu politickej reality na Slovensku i v Nemecku, reagujú diela Stana Masára a Henrike Naumann. Stano Masár vystavuje stánok Poštovej novinovej služby, dôverne známy zo slovenského verejného priestoru. Stánok ponúkajúci pred- i porevolučnú dobovú tlač je metaforou prechodu medzi dvoma spoločenskými zriadeniami a následného hodnotového zmätku. Videoinštalácia Henrike Naumann je rekonštrukcia domácich videí z 90. rokov, ktorú môžu návštevníci zhladať v originálnom dobovom interiéri. Dve videá ukazujú život tínedžerov v bývalom západnom a východnom Nemecku. Kým jedna skupina sa venuje drogám a technopárty, u druhej vyúsťuje mladícka rebéllia do pravicového extrémizmu. Dielo odkazu- je na teroristickú bunku *Nationalsozialistischer Untergrund*, ktorá v Nemecku spä- chala niekoľko rasistických vražd. Autorka varuje pred krízou hodnôt, ktorá nastáva pri absencii pozitívnych vízií.

S víziami a smerovaním súvisí video Ulfa Amindeho, v ktorom vidíme turistickú loď s názvom Európa točiacu sa na mieste. Dielo možno interpre- tovať ako metaforu komplikovanej situácie v Európskej únii, ktorá je tvorená štátmi s čoraz rozličnejšími predstavami o spoločných hodnotách a budú- nosti. Dystopickú víziu Európy spracúva Ivana Šáteková, ktorá sa zaoberá otázkou, čo by sa stalo, ak by sa druhá svetová vojna skončila víťazstvom nacistického Nemecka.

Dielo nemeckej výtvarníčky Anny Tretter, ktorá ako vysokoškolská pe- dagogička pôsobila dlhé roky na Slovensku, prepája obe krajiny v podobe cestovateľského záznamu. Na rôznych trasách v rámci Nemecka a Sloven- ska fotografuje autobusové zastávky ako symboly mobility. Tieto „malé domčeky“ rovnakého účelu, no rozličného stvárnenia, sa stávajú humorne národne špecifickými.

Môže byť kultúra sprostredkovateľom solidarity a tolerancie? Môže súčas- né umenie nahradiť nacionalistický gýč pozitívnu sebaidentifikáciou? Dokáže umenie poskytnúť polarizovanej spoločnosti priestor na komunikáciu? Hlada- ním a nachádzaním tradícií, klíše a paródií je výstava miestom pre každého, komu nie je ľahostajné, v akej spoločnosti žije.

4 LENKA KUKUROVÁ (*1978, Košice, Slovenská republika) je kurátorka, ume- lecká kritička a aktivistka. Venuje sa skú- maniu politického umenia a umeleckého aktivizmu, čomu bola venovaná aj jej di- zertačná práca (Univerzita Karlova, 2012). Spolupracuje s neziskovými organizáciami zameranými na ľudské práva a ekológiu. Organizovala niekoľko skupinových medzi- národných výstav orientovaných na aktu- álné spoločenské témy: napr. utečenecká problematika, kritika praxe odoberania detí z rómskych rodín, téma národnej reprezentácie, cyklistická doprava. V roku 2017 spolupracovala s Národnou galériou v Prahe na programe k výstave *Aj Wej-wej: Zákon cesty*. Od roku 2013 pôsobí ako spolukurátorka pražskej Galerie Artwall, ktorá je umiestnená vo verejnom priestore a špecializuje sa na politické umenie. Publikuje v českých a slovenských ume- leckých, aj neumeleckých periodikách. Žije v Lipsku.

4 ERIK SIKORA: Trojkopčekové srdce Európy, 2014/2018, videoinštalácia v školskej triede, 7 min., majetok autora, foto: archív autora

OMAR MIRZA (*1981, Námestovo, Slovenská republika) vyštudoval dejiny umenia na Viedenskej univerzite. Od roku 2006 pracuje ako kurátor v Nitrianskej galérii, kde doteraz pripravil viac než šty- ridsať samostatných a kolektívnych výstav súčasných umelcov zo Slovenska a zo sveta, zaoberajúcich sa najmä novým po- hľadom na všedné témy (jedlo, šaty, šport, lov, vesmír a pod.). Má za sebou viacero kurátorských aktivít doma i v zahraničí a venuje sa výtvarnej kritike. Pôsobil v rôznych médiách ako tvorca a moderá- tor relácií o umení (*Hore bez* na tv.sme. sk, *Omar a Božena* na vju.sk), pracuje ako externý moderátor na Rádiu Devín (relácie *Fokus na vizuálne...* a *Večer na tému*). Vo voľnom čase hrá na bicie v punkovej kapele Kotúče DM.

5 ANNA WITT: Výsostný znak, 2012, HD plofarebné video so zvukom, 5:21 min., majetok Galerie Tanja Wagner, Berlín, foto: archív autorky